

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การผลิตและการจำหน่ายปทุมมาของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน

นางสาวจุไรรัตน์ อินทะนิน

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ กฐิน ศรีมงคล	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ คุณหญิง ณ ลำปาง	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป คชศิลา	กรรมการ
อาจารย์รำไพพรรณ อภิชาติพงษ์ชัย	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิธีการผลิตและการจำหน่ายปทุมมาของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษารายได้และผลตอบแทนจากการปลูกปทุมมาในหนึ่งฤดูกาลปลูกของเกษตรกร และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการผลิตและจำหน่ายปทุมมาของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกปทุมมาในจังหวัดเชียงใหม่ ในอำเภอพร้าว อำเภอสันทราย และ อำเภอแม่ริม จำนวน 94 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science, SPSS for Windows) โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Means) ร้อยละ (Percentage) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย โดยมีอายุเฉลี่ย 45.54 ปี ส่วนใหญ่แต่งงานแล้ว มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3.88 คน จำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2.30 คน มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรเฉลี่ย 18.35 ปี ในการทำการเกษตรกรเรียนรู้ด้วยตนเองในการผลิตปทุมมา เกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 6.69 ไร่ มีรายได้ในภาคการเกษตรต่อปีเฉลี่ย 52,771.28 บาท และมีรายได้นอกภาคการเกษตรต่อปีเฉลี่ย 32,240.42 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ โดยส่วนใหญ่เคยกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ จำนวนกู้เงินเฉลี่ย 73,915 บาท

ด้านการผลิตและการจำหน่ายปทุมมาของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการปลูกปทุมมาเฉลี่ย 3.45 ปี โดยมีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 2.21 ไร่ แหล่งที่มาของหัวพันธุ์ส่วนใหญ่จะขายหัวพันธุ์ด้วยตนเอง มีลักษณะการปลูกพร้อมกันทั้งสวน อาศัยน้ำฝนในการปลูกปทุมมา และมีการเก็บรักษาหัวพันธุ์ปทุมมาเพื่อใช้ในฤดูกาลต่อไป เกษตรกรได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ และเคยได้รับการฝึกอบรมด้านเทคนิคในการเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวหัวปทุมมา เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้แรงงานคนในการเก็บเกี่ยว ลักษณะการขายหัวพันธุ์ส่วนใหญ่จะขายเป็นกิโลกรัม และขายเฉพาะหัวพันธุ์ มีพ่อค้ามารับซื้อถึงที่ และมีการคัดเกรดก่อนจำหน่าย โดยเกษตรกรจะจำหน่ายปทุมมาได้ราคาแพงที่สุดในช่วงเดือน ธันวาคม-มกราคม และขายได้ราคาต่ำที่สุดในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม ส่วนใหญ่เกษตรกรไม่พอใจกับราคาที่จำหน่ายได้

ด้านต้นทุนการผลิตปทุมมา 1 ไร่ต่อฤดูกาล มีต้นทุนการผลิตทั้งหมดเท่ากับ 23,460.97 บาท โดยเป็นต้นทุนที่เป็นเงินสดเท่ากับ 10,882.74 บาท และเป็นต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสดเท่ากับ 12,578.23 บาท ด้านผลตอบแทนในการปลูกปทุมมา พบว่า เกษตรกรได้รับผลผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 432.36 กิโลกรัม/ไร่ ราคาที่จำหน่ายได้เฉลี่ยเท่ากับ 86.49 บาท/กิโลกรัม เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายปทุมมาเฉลี่ยเท่ากับ 37,394.82 บาท/ไร่ โดยมีกำไรเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 19,285.89 บาท/ไร่ และมีกำไรเหนือต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ 13,933.85 บาท/ไร่

เกษตรกรผู้ปลูกปทุมมา มีปัญหาและอุปสรรคมากเกี่ยวกับเรื่องการตลาดและสถานที่จำหน่ายหัวพันธุ์ ราคาของปทุมมาจำหน่ายต่ำ คุณภาพของหัวปทุมมา โรคของหัวพันธุ์ และเกษตรกรมีความต้องการการฝึกอบรมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการปลูกปทุมมาในทุก ๆ ด้านให้มากขึ้นเพื่อให้ได้ปทุมมาที่มีคุณภาพ

Independent Study Title Farmer 's Production and Distribution of Patumma
(*Curcuma alismatifolia* Gagnep.) Production in Chiang Mai
Province.

Author Miss Jurairat Intanin

M.S.(Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee

Assoc. Prof.	Katin	Srimongkol	Chairman
Assoc. Prof.	Dusadee	Nalampang	Member
Asst. Prof.	Prateep	Kochsila	Member
Lect.	Rampaipan	Apichatpongchai	Member

ABSTRACT

The objective of study were to study the patumma production and marketing of farmer in Chiang Mai province and to investigate income and returns of one season production as well as the problems and obstacles of patumma production and marketing.

The population studied included 94 farmers from Phrao, Sansai and Maerim Districts. Statistical used of SPSS for Windows, and analysed by using percentage, minimum and maximum value and standard deviation.

The results of the study revealed that most farmers were male with an average are of 45.54 years old. Most of them finished primary school and married. The average member of household member was 3.88 persons and number of labor were 2.30 persons. They had experience on farming of 18.35 years on average. They learned how to produc patumma from experience. The average growing area was 6.69 rai. The average income from agriculture and off-farm were 52,771.28 and 32,240.42 Baht per annum respectively. Most of them were member of Bank of Agricultural and Agricultural Cooperation with the loan of 73,915 Bath.

As for the production and marketing of patumma, farmers had experience on patumma growing of 3.45 years on average with the growing area of 2.21 rai. Source corn, They enlarged corn by themselves. The type of patumma growing was grown at the sometime and rain water was the only source of water. They stored the corn for the next season. The farmers received the information from training. Most farmers harvested by themselves and sold only per kilogram. The merchant bought the patumma corn and graded before sale. The patumma had high cost in Decamber-January and low cost in February-March. Most farmers did not satisfied with price of patumma.

Production cost of patumma was totally 23,460.67 Baht/rai which could be divided into 10,882.74 Baht for cash cost and 12,578.23 Baht for non-cash. The return from patumma production, it was found that farmers got the product of 432.36 kilogram/rai. The average cost of patumma corn was 86.49 Baht/kilogram. The average net income was 37,394.82 baht/rai. and they earned the profit of 13,933.85 Baht/rai on average after cost deduction.

Problem and obstacles encountered were marketing, places to sale corn, low price corn, quality and corn diseases. Farmers also stated that every aspects of patumma production were needed for the training.